

El sistema elèctric espanyol des de la perspectiva industrial

Ignasi Nieto, *subdirector de l'Institut Català d'Energia,*
i Joaquim Solà, *professor de teoria econòmica*
de la Universitat de Barcelona

Abstract

The electricity industry is one of immense economic and strategic scope and its impact on several productive and domestic activities has been analysed in this study. Moreover, electricity is an invisible asset that cannot be stored and its special technical features make its understanding impossible without the necessary prior knowledge. Accordingly, this paper lends particular attention to the sector's economic dependence and finds that the concern for the quality of service, prices and other aspects is fully justified.

Resum

El sector elèctric és una activitat de gran importància econòmica i estratègica. En aquest sentit cal posar de manifest el seu impacte en les diferents activitats productives i domèstiques. A més, l'electricitat és un bé invisible que no pot ser emmagatzemat. Té unes característiques tècniques que dificulten la seva comprensió a qui no posseeix els coneixements necessaris. Com a conseqüència, la dependència econòmica del sector es viu de manera encara més intensa. En aquest context, la preocupació de la indústria per la qualitat del servei, els preus i altres aspectes està perfectament fonamentada.

Principals conclusions de l'obra premiada

El sector elèctric forma part de les grans infraestructures horitzontals (com l'aigua, el gas i les telecomunicacions) que proporcionen uns béns bàsics per a l'activitat econòmica. Aquests sectors, els quals tenen un caràcter estratègic, no estan sotmesos, en la pràctica, a la competència exterior, així com succeeix amb la major part de les activitats de serveis. Aquesta circumstància comporta que els preus pressionin l'alça. Per a controlar aquest fenomen, durant la major part del segle XX, aquestes activitats van estar subjectes a una regulació estricta a la vegada que el sector públic intervenia directament en la provisió d'aquestes.

Durant la dècada dels anys noranta i sota l'impuls liberalitzador dels serveis bàsics que als Estats Units i la Gran Bretanya s'havia desenvolupat als anys vuitanta, a la resta de països de la Unió Europea també es comença a implementar una política en aquesta línia dins el context de les noves directrius comunitàries sobre la competència. La filosofia era molt simple: introduir reformes estructurals que permetien més rivalitat en els mercats per a millorar l'eficiència econòmica.

En el cas del sector elèctric, l'extensió de la competència passa per la liberalització de determinades fases del procés (generació i comercialització), amb la idea que les empreses puguin concórrer en el mercat i els consumidors escullin lliurement el subministrador. No obstant això, un aspecte important és que la liberalització en la fase de generació només és viable, en la pràctica, després de la innovació tecnològica associada a l'aparició de les centrals (de gas) de cicle combinat, amb uns costos fixos considerablement menors que els de les centrals convencionals (hidràuliques, tèrmiques i nuclears). Sense aquesta innovació, la competència en generació no seria possible i, en conseqüència, la liberalització hauria resultat supèrflua.

El sector elèctric és, sense cap mena de dubte, una activitat singular de l'economia d'un país. Se situa dins de la categoria de grans infraestructures bàsiques i des d'una vessant analítica el seu estudi es justifica perquè es tracta d'una activitat proveïdora d'un servei essencial. A més, el sector elèctric és també singular pel fet de tractar-se d'una activitat en què el component tecnològic adquireix una gran importància. D'una banda, innovacions recents que han d'afectar de manera directa el funcionament d'aquesta activitat i, d'altra banda, la complexitat tecnològica en el funcionament del sector comporta inevitablement la complexitat de la seva gestió.

Aquest treball presenta una visió detallada de l'evolució del sector així com les principals característiques i la problemàtica actual a què s'enfronta des de la perspectiva econòmica, més concretament a partir de l'esquema analític propi de l'economia industrial, cosa que implica, d'entrada, partir dels condicionants tècnics inherents a l'obtenció d'aquest bé tan important per a la societat com és l'electricitat. Tot plegat permet incidir en les carències dins les activitats liberalitzades i regulades.